

Nejde o detskú hračku! Budme navzájom zodpovední

Slovenskí chovatelia hospodárskych zvierat spolu s mliekarňami vyzývajú spotrebiteľov a firmy na maximálnu obozretnosť pred prípadným zavlečením slintačky a krívačky na územie Slovenskej republiky. Ochorenie postihuje viac druhov zvierat a je ďaleko infekčnejšie ako africký mor ošípaných. Pokiaľ by sa nezodpovedným prístupom a porušením prísnych veterinárnych opatrení dostala nákaza na Slovensko, mala by zásadné následky na chov zvierat, spracovanie mlieka, export výrobkov a ceny potravín.

Africký mor ošípaných je v porovnaní so slintačkou a krívačkou „detskou hračkou“. Tak hodnotia slovenskí chovatelia slintačku a krívačku, ktorá postihuje párnokopytníky (napr. hovädzí dobytok, ošípané, ovce a kozy, srnec, diviak...) a predstavuje jednu z najnákazlivejších infekčných chorôb zvierat na svete. Veterinári preto okamžite po potvrdení nákazy v Maďarsku zaviedli ochranné opatrenia pred rozšírením nebezpečnej nákazy vrátane kontrol na hraniciach a stanovenia ochranných pásiem v okresoch Komárno a Dunajská Streda.

„Naši chovatelia sú v maximálnej pohotovosti, pretože dnes ide skutočne o veľa. Chceme vyzvať našich občanov a aj firmy, ktoré pracujú v poľnohospodárstve, aby v maximálnej miere dodržiavali všetky veterinárne nariadenia. Nemôžeme si dovoliť, aby sa toto mimoriadne nebezpečné ochorenie rozšírilo do našich chovov. V takom prípade môžeme zabudnúť na smelé plány s rozširovaním živočíšnej výroby a zvyšovaním sebestačnosti v základných potravinách,“ apeluje predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Andrej Gajdoš.

Čo hrozí:

V prípade zavlečenia nákazy na územie SR hrozia veľké ekonomické škody, utratenie hospodárskych zvierat z rizikových zón, zastavenie obchodu so Slovenskou republikou v danom potravinárskom segmente, zníženie výroby mäsa, mlieka a mliečnych výrobkov a zvýšenie spotrebiteľských cien.

„V hre je skutočne veľa, poľnohospodári pristupujú k ochoreniu zodpovedne a niektorí z nich chránia svoje zvieratá aj nad rámec veterinárnych usmernení. Do podnikov so živočíšnou výrobou je zamedzený vstup akýchkoľvek cudzích osôb. Medzi zvieratá môžu ísť len tí zamestnanci, ktorí pri nich priamo pracujú. Sfunkčnené sú dezinfekčné brody, dezinfekcia osôb a áut,“ vymenováva riaditeľ Slovenskej asociácie chovateľov ošípaných Martin Nevoľný.

„Ak by sa nákaza rozšírila až k nám, tak si dovoľím tvrdiť, že investičná obnova chovov v porovnaní napríklad s obnovou chovov po vtácej chrípke by bola nemožná. Aj ďalšie investície, ktoré súvisia s rozširovaním chovov a modernizáciou maštali. Neexistuje nikde farma, kde by sa dali nakúpiť vysokotelné jalovice alebo teľatá na stovky alebo tisíce kusov,“ uviedol predseda Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka Alexander Pastorek.

Živočišna výroba pritom na Slovensku stagnuje a počty zvierat sa znižujú. So stavmi oviec a kôz z roka na rok klesáme kontinuálne od roku 2010, kedy sme chovali 440-tisíc kusov oviec a dnes už len 277-tisíc. Oproti minulému roku sa znížili aj počty kráv - o 2700 ks na aktuálnych 179tisíc kusov (z nich je 108-tisíc dojníc). V produkcii surového kravského mlieka máme za rok 2024 len 75% sebestačnosti, v syroch 60%, v mlieku a mliečnych výrobkoch 50%. Najnižšiu sebestačnosť máme v sektore ošípaných, kde vieme pre našu potrebu vyrobiť len 30% bravčoviny.

„Výroba surového kravského mlieka je v súčasnosti relatívne zastabilizovaná. V prípade zavlečenia ochorenia príde k zníženiu produkcie a nákupu mlieka, k zníženiu využitia kapacít tak v prvovýrobe, ako aj v spracovateľskom priemysle. Navyše obnova chovu dojníc je mimoriadne zložitá a hovorí sa, že kto s ňou raz skončí, už sa k chovu kráv nevráti. Je aj časovo zdĺhavá, keďže trvá okolo 2,5 roka, kým sa z plodu narodí krava, tá vyrastie a začne dávať mlieko. Je to skutočne mimoriadna situácia, aj preto vyzývame všetkých na absolútnu opatrnosť. Akonáhle sa naruší výroba potravín, tak máme zarobené na zásadný problém. Tu ide o nás všetkých,“ dodáva prezident Slovenského mliekarenského zväzu Marián Šolty.

V prípade zavlečenia slintačky a krívačky na Slovensko by bol dopad na obchodovanie našich mliekarní a aj krajiny ako takej významný. Mlieko a mliečne výrobky sú totiž našimi silnými exportnými komoditami a tvoria 7,75 % celkového vývozu agropotravinárskych komodít zo Slovenska (4 % syry a tvarohy, 2 % mlieko a smotana).

Všetky spomínané fakty o možných dopadoch na agropotravinársky sektor na Slovensku sú tak zásadné, že Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora apeluje nielen na poľnohospodárov, ale aj na bežných spotrebiteľov, aby sa riadili pokynmi veterinárov a situáciu v žiadnom prípade nepodcenili.

Fakty o slintačke a krívačke /SLaK/

Je to akútne vysoko nákazlivé vírusové ochorenie párnokopytníkov charakterizované horúčkou, tvorbou typických pluzgierov a aftov na sliznici ústnej dutiny, ale aj nozdračoch a kopytách.

Epidémia slintačky a krívačky bola v západnej Európe v roku 2001, kde bolo zasiahnutých viac ako 2000 chovov dobytka a utratených okolo 5,8 milióna zvierat. Slintačka a krívačka bola naposledy na Slovensku v roku 1974 pri Senci, kde museli usmrtiť vyše 3 000 kusov ošípaných.

Vírus slintačky a krívačky je relatívne odolný voči vonkajšiemu prostrediu. Prežíva napríklad na sene či slame až 20 týždňov, až 14 dní na vyschnutých výkaloch, 39 dní v moči a až 6 mesiacov v blate.

SLaK sa prenáša priamym kontaktom s chorým zvieratom a nepriamo cez živé či neživé vektory (nosiče), ale aj vzduchom. Živé vektory môžu byť všetky zvieratá a človek. Vírus môže prežívať napríklad na ľudských dlaniach, za nechtami, na oblečení alebo topánkach. Prenáša sa aj na kolesách a podvozkoch áut. Vzduchom sa rozširuje na vzdialenosť až 60 km nad pevninou a až 300 km nad morom.